

Hollandse topkunst komt samen in Amsterdam

AMSTERDAM FOTO ANP

■ Zo groot zijn naam, zo klein zijn oeuvre: er zijn ongeveer 34 schilderwerken van Johannes Vermeer bekend, ongeveer, want ook over dat aantal bestaat wat twijfel. Binnen dat kleine oeuvre blijkt het doek *Zittende vrouw aan het virginaal* ook nog eens klein van formaat te zijn met z'n 25,2 bij 24 cm. Het maakt deel uit van The Leiden Collection in New York en is met andere stukken voor de ten-

toonstelling Van Rembrandt tot Vermeer in het H'ART Museum (voorheen Hermitage Amsterdam) te zien. Uit de collectie van Thomas en Daphne Recanati Kaplan zijn achttien werken van Rembrandt nu voor het eerst tegelijk in Amsterdam te zien. Samen met het werk van andere Hollandse meesters. Het doekje van Vermeer is voor de gelegenheid gerestaureerd.

Kans op dementie kleiner dankzij vaccin gordelroos

Proefpersonen die afgelopen jaren een vaccin kregen tegen gordelroos, bleken een mooie bijwerking te hebben: de kans op dementie werd kleiner. Wel 20 procent, berekenden wetenschappers, die daarover publiceren in tijdschrift *Nature*.

280.000 mensen uit Wales deden zonder dat ze het wisten mee aan het onderzoek. Wetenschappers konden hun data gemakkelijk onderzoeken dankzij een duidelijk verschil: alleen ouderen die na 1 september 1933 waren geboren, hadden recht op het vaccin.

De prik wordt gegeven sinds 2013. In de eerste zeven jaar nadat mensen het vaccin hadden gekregen, daalde de kans op dementie met 20 procent. Het is nog onduidelijk of dit effect op langere termijn blijft.

Het is niet voor het eerst dat er een verband lijkt tussen het gordelroosvaccin en dementie, maar wel dat het op zo'n grote schaal is onderzocht. „Als er daadwerkelijk een causaal verband is, is dit een zeer belangrijke ontdekking”, zegt een van de wetenschappers.

Wereldwijd hebben momenteel meer dan 55 miljoen mensen

een vorm dementie, wat onder meer vergetelheid en snelle aftakeling tot gevolg heeft. In Nederland krijgt één op de vijf mensen het – en één op de drie vrouwen. Hoewel er middelen zijn die het verloop van de ziekte vertragen, is er geen echte behandeling mogelijk. De ziekte is dan ook dodelijk: in 2023 stierven hierdoor in ons land meer dan 17.000 mensen.

Theorie

Hoe het gordelroosvaccin dan wél kan helpen, is nog onduidelijk. Een theorie is dat door het vaccin het zenuwstelsel minder makkelijk ontsteekt. Het is ook mogelijk dat de vaccins het immuunsysteem op grotere schaal veranderen, waardoor het eveneens beschermt tegen dementie.

In het onderzoek is gekeken naar het vaccin Zostavax. Dat wordt minder vaak toegediend dan het populaire en in ons land aangeraden Shingrix-vaccin.

In Nederland nemen steeds meer mensen een vaccin tegen gordelroos. De GGD'en krijgen tot twintig keer meer aanvragen, waardoor er zelfs wachtlijsten en tekorten aan de vaccins ontstaan. – Binnenlandredactie